ʔËŁK'ECH'Á ʔASI NODHÍ T'Á DËNE HIV ʔÁ BORĘDHÍ:

DËNE DËLÉ HU

- Naıdı ch'ele hots'į tąılé hutó ʔası t'a bet'ahot'į hots'į bet'orįłther dé dëne héł
- Dëne tth'ı k'e horetł'ıs hots'į ʔası hutó dëne tth'ı ghągé hots'í ʔası dëne heł bet'orįłther hutó dé

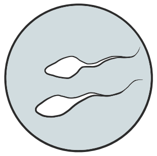

DËNEYÚ ZĄNÉ (& CHU HIŁK'ETH TS'ĘN TTH'U NEZĄ BERĮNĮ)

- Ts'ekuı beyé ʔëjedheth hedį bek'enaįdher hutó nełt'uı huto beghą shenétį

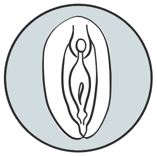

TS'EKUÍ BEK'ENAĮDHER HUK'É DET'UR HAJÁDÉ ʔEYI ʔÁ HUTÓ

- Ts'ekuı beyé ʔëjedheth hedį bek'enaįdher hutó nełt'uı huto beghą shenétį

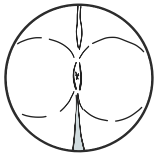

DËNE TTHËLÉ K'É BEK'ENATS'ÉDHER

- ʔejedheth hedį dëne tthële k'é bek'enáts'edher dé

TS'EKUI BETTH'UÉ HOTS'Į TTH'U

- Tth'u ʔá sekuí bedharédí dé

KU ʔEDIRI ʔASÍ T'Á HOREŁNĮLÉ SI DËNE XÁ:

- Dëne heł yatí chu dëne hezídí chu dëne la hutǫ ʔá
- Dëne ʔedįlchú hutó helts'ų dé
- Tthęnę ʔįłk'eth ha ʔëdek'enarįdher dé ʔesǫt'ehılé sı ʔeyı
- Dįlkoth hutó ʔįłhaısí hutó
- Tsąkuę natsanį kuę hutó tué nats'edé heł tth'ı ʔesǫt'ehılé sı
- Déjulí huto ʔëłk'ech'á gú hutó tech'adıé ʔëłk'ech'a borełnįlé sı
- Dënetth'ı k'e heretł'ıs hutó detth'ı ghą gé deghodhé huto hotıé bek'enałtsël dé ʔësǫt'ehılé sı
- Dëne heł tthe yé dzínełt'ué hutó ttheshųs dëne ts'edá tth'í ʔesǫt'elé sı

NEŁ T'AHÚʔĄ K'ORĮŁʔĮH HORĮŁʔĮH DÉ NENÉT'Į HĮŁDŲ BEGHĄ K'ORĮLYĄ HASĮ ʔËDIRI BASÍ

Ku nedele net'į horįlʔįh dé t'ok'é clınıc hųlį sı ts'ęn nǫyá la.

© 2017, AIDS Saskatoon

Ku ʔałų beghą henerúsnı nıdghęn dé ʔeją ts'ęn nųlʔįh la:
www.aidssaskatoon.ca
1-800-667-6876

AIDS Saskatoon

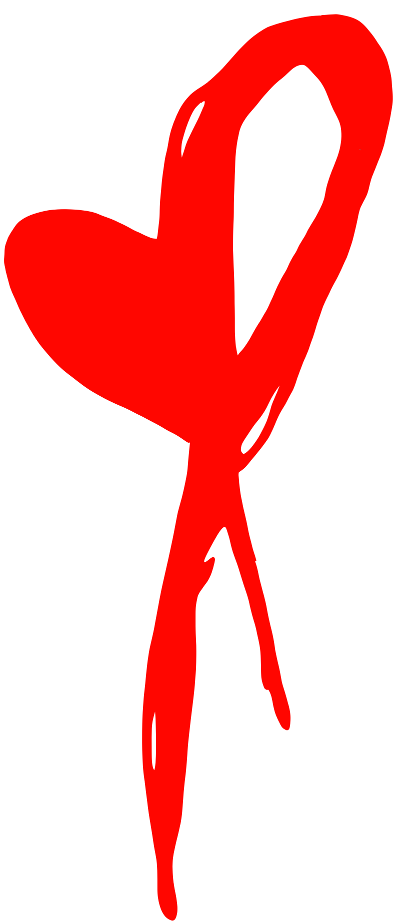

HIV 101

HULYÉ BEGHĄ HONÍ

AIDS Saskatoon

KU ɁËDIRI

HUMAN IMMUNODEFICIENCY VIRUS

DADÁSŁĮNE NEDHÉ ɁËDŁAGHÉ HATS'ÉDÍ ɁA?

- Dadá t'á bet'á dëne bá ɂeyá ch'á ɂëdek'edí ɂasɩ hesdohëlghą dëne borįdher tł'ąghé dé.
- HIV dadasłįne nedhé ɂa norįdher AIDS hané bet'á. Dëne ɂëdırı AIDS ɂa borįdher dé, bet'a dëne boręrdhí borenį sı ɂëłk'ach'a dadá ɂa "dëne k'aghé hutó dëne boręrdhí hats'édí sı".
- Ku ɂįghą dëne net'į chu dëne nakoghódí dé (Antiretroviral Therapy hulyé sı), HIV dada k'aɂų halyé dëne tth'ı natser chu yasí k'adhé hanádé ɂeyı t'á.
- T'ą losı ëdırı t'a boręrdhí.

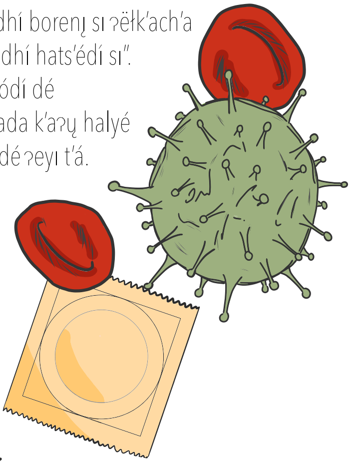

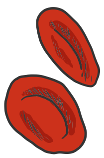

HIV

dada chu

DËNE HEL NÚSTÍ NĮDHĘN DE

T'ĄT'U ɁËDIRI GHARÉ ɁËDŲGHĮŁNĮ HOɁĄ:

- HOK'ETŁ'A CONDOM ɁËJEDHETH ɁANET'Į t'oho ts'ekuı bek'enaįdher chu dëne tthële k'e hanelyé horįlɂįh dé. Ku t'oho ɂenaįt'e tł'ąghé ɂejedheth godhe ɂëdek'e nųłchuth. Banelt'u ts'ekuı ha ɂëjedheth chu ts'ekuı ye ɂëjedheth halyé tth'ı ha hoɂąsí (beye halyé ha) ɂëdırı ɂëjedheth ɂanet'į dé bet'a dada ɂëłk'ech'a chasɩ ɂëdoghųlnį sı HIV chu ɂëłk'ech'a dada ch'a.
- KU HOREKER HA TU ɁA TŁA HUTO ɁËJEDHETH HEL DEKER HA ɁASI ɁAHŲT'Į LA.
- KU ɁËJEDHETH HUTO TS'EKUI BETS'Į K'E ɁËJEDHETH NĮCHUTH ɁAɁ ŲT'Į LA t'oho losı dëne hel nįtí dé.
- HOKETŁ'A TTH'I NENET'Į HOɁĄ ɂëdırı HIV chu STI dadasłįne ɂëłk'ech'a ha.

Ku dada słįne nets'į de net'a dëne horęrdhí huto dëne t'á norędhí ha neba hoɂąsı HIV chu ɂëłk'echą dadasłįne tth'í heł.

Dëne yeghą horełker horelɂįh de:

Q KU ɁËDŁĄT'U HIV ɁA DËNE BORĘDHÍ ɁÁ?

A HIV hots'į dadá dëne dëlé yé hajá dé bet'á dëne boręrdhí, dëneząné (chu dëneząn bonıdhé ts'ęn tth'u), chu dëne tthële tué hu, ts'ekuí bëk'enats'edher det'ure hu, hutó ts'ekuı betth'ue tth'u ɂëdırı dadasłįne HIV ɂá ba ɂeya bets'į ɂëłk'ech'a ɂası t'a dëne ye hajá dé hu, dëne kaghe k'e hu, dëne yethé tthí naré hu, ts'ekuí bets'į yé det'uré herıethįdí huto dëne tthële k'é hu dëneyu nąjulé ts'aghé naré.

Q ɁËDIRI ɁASI HA DËNE NAGHËDÁ HA HOɁĄ HUSĄ?

A Ɂįlé kulí dëne nakoghodí ba hoɂąsí thá hená ha chu hoɂąsí dadasłįnedhé hané AIDS hulyé ts'ęn.

Q KU TS'EKUÍ BEYAZÍ HAJÁ DÉ ɁËDIRI HEŁ?

A HIV hots'į dadá k'ı sekuı beyedhí ghonı dënechą thedá dé, ɂeyı hutó t'oho sekuí nǫk'enįyá tł'ąghé dé tth'ú ɂa tth'ı dadá beyédhí tth'ı ghoní sı. Kulí, hotıé benakoghodí dé chu tth'u bedharédí hılé dé, sekuɂasé bet'a boręrdhí nįdhá k'aɂų sı 1% hut'á hultá hots'į. ku naze hanejá nuto sekuı honįshé horıłɂįh dé, nets'į naıdí k'olyá beghą nǫyá la hotthé ts'ęn tth'u.

KU HOTIE NADICH'ELE ɁANET'Į DÉ T'ĄT'U ɁËDUGHŲLNĮ HOɁĄ ɁËDIRI GHARÉ:

Ku naıdıch'ele ɂanet'į dé chu t'ątılé ɂëłá bet'orįłɂá dëne heł borełnį sı. Ku naidich'ele ɂanet'į dé ɂëdırı ghare ëdughįlnį ha neba hoɂąsí:

- Tątılé ɂanet'į dé t'oho naıdı ɂëdįlyé hadé tątılé godhé ɂaɂųt'į.
- Xare nets'į hut'á ɂasɩ ɂahųtı'į dëne xeł hılé, beyedzınelt'uı, chu beye nejí hu nelchés ts'į ɂasɩ hu, tu hu chu tł'uluı t'a ɂëdįlcheth ha heł.
- Hokëtł'a ɂëdırı dadá HIV chu Hepatitis C ha nenét'į hoɂą

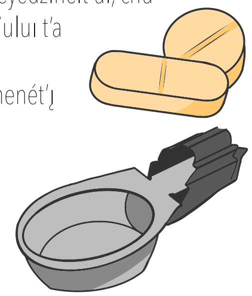

Ku ɂëdłąt'é ɂa

SENÉTTĮ HOɁĄ ɁA?

- Nëdele net'į gharé ɂëdırı ɂëłk'ech'a ɂası HIV basɩ k'orįlyą halá!
- Nąnı dëne t'oho borįdher dé yasí ba ɂeya ląt'e hané łí dëkodh bedá k'esí, ku nąnı dëne tth'ı ɂasɩ heredí hılé t'oho k'asjęnę beląghé nųnıdher dé HIV (AIDS) heł.

ɂeyı ɂa hoketł'a ɂëdırı HIV chu Hepatitis C ha nenet'į ha horųké t'oho losı nenét'į dé!

ku ɂįła hutó ɂasɩ ɂa norįdher nįdhęn de HIV ɂa, 3 taghé sa hots'ęn norįlɂįh dé ŋanét'į ha nezų sı."

KU DADASŁĮNE NEDHÉ SETS'Į HAJA DÉ?

- T'ą nenákoghonį sı borųłker la t'ąt'u nenakóghódí ha. Hotıe nenakóghodí dé thá ghįna ghonį chu hotıé ghįna hasį.
- Ku dëne heł nįtí hadé hotıé ɂëdugųlnį ɂeyı naıdı ch'ele tth'ı ɂanet'į hadé hotıé ɂëdųghųlnı.
- Nąnı tth'ı dëne t'ą ɂëłts'edarédí sı heł yawųłtí la t'oho ɂëła dëłtth'ı ha benırįnį tł'ąghé.